

19.2.2026

Eduskunnan talousvaliokunta

U 74/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä, joka koskee Euroopan kilpailukykyrahaston perustamista. Pidämme rahastoa erittäin tärkeänä ja tuemme sen rakentamista vahvana unionitason välineenä, joka kokoaa yhteen hajanaisen rahoitusjärjestelmän, vahvistaa Euroopan kilpailukykyä ja parantaa investointien vaikuttavuutta. On olennaista, että pk-yritykset voivat toimia rahaston keskeisinä hyödyntäjinä ja eurooppalaisten innovaatioiden lähteenä.

Yhdymme valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan pk-yritysten pääsyä toimitusketjuihin ja yritysten tasapuolisia toiminta- ja kilpailumahdollisuuksia tulee painottaa rahaston toimeenpanossa. Tämä edellyttää, että pk-yrityksille suunnattu rahoitus turvataan riittävin budjettiosuuksin ja että rahaston hallintorakenteessa varmistetaan pk-yritysedustus.

Pk-yritysten kannalta EU-rahoituksen hyödyntämisen keskeisiä haasteita ovat rahoitusvälineiden ja ohjelmien hajanaisuus, hakuprosessien monimutkaisuus sekä se, etteivät ohjelmat ole riittävässä määrin ottaneet huomioon yrityskentän moniulotteisuutta ja erilaisia investointitarpeita. Kilpailukykyrahaston yhdistävä rakenne tarjoaa mahdollisuuden korjata nämä puutteet, mutta onnistuminen edellyttää selkeästi määriteltyjä, ennakoitavia ja pk-yritysten tarpeisiin mukautuvia osallistumismahdollisuuksia. Pienten ja keskisuurten yritysten eurooppalainen kattojärjestön SMEUnitedin esittämä vaatimus pysyvästä pk-yrityseduksesta strategisten sidosryhmien neuvostossa on perusteltu. Lisäksi Yrittäjät pitää tärkeänä, että Suomi tukee pk-yritysten osallistumista myös politiikkaikkunoiden teemakohtaisiin valmisteluihin.

Pidämme erittäin myönteisenä esitystä yhteisestä sääntökirjasta, joka luo yritysystävällisemmän yhden luukun toimintaympäristön ja vähentää rahoitusvälineiden ja hakuprosessien monimutkaisuutta. Samalla suhtaudumme varauksella komission esittämään laajaan säädös- ja täytäntöönpanovallan lisäämiseen ja pidämme tärkeänä arvioida sen oikeasuhtaisuutta.

Tuleva ohjelmakausi ulottuu usean vuoden päähän ja sen aikana toimintaympäristö voi muuttua nopeasti ja ennakoimattomasti. Siispä rahaston puitteiden, painotusten ja resurssien on oltava riittävän joustavia ja reagointikykyisiä, jotta rahoitusjärjestelmä kykenee vastaamaan muutoksiin ilman kohtuutonta hallinnollista viivettä. Tämän vuoksi yhdymme valtioneuvoston kantaan, että jäsenvaltioiden roolia olisi tarkoituksenmukaista vahvistaa kilpailukykyrahaston toimeenpanossa.

Rahoituksen saavutettavuuden turvaamiseksi on välttämätöntä, että kilpailukykyrahaston sisällä varmistetaan riittävä ja ennakoitava rahoitus pk-yrityksille. Suomen Yrittäjät tukee kattojärjestö SMEunitedin esitystä vähintään 30 prosentin budjettitakauksen kohdentamisesta pk-yritysten rahoitusvälineille. Kokemukset InvestEU-ohjelmasta osoittavat, että pk-yritysten rahoitusohjelmat ovat järjestelmällisesti olleet erittäin suosittuja, mikä kertoo sekä suuresta kysynnästä että rahoitusmarkkinoiden rakenteellisista puutteista. Mikäli rahaston tavoitteena on todella kuroa kiinni investointivajetta ja vahvistaa eurooppalaista omavaraisuutta, on pk-yrityksille suunnatun rahoituksen oltava riittävää, kohdennettua ja räätälöityä. Pk-yrityksille ja midcapeille suunnattu rahoitus tulee erotella selkeästi, jotta suurempien yritysten rahoitustarpeet eivät vaaranna pk-yrityksille osoitettujen varojen saatavuutta.

Suomen Yrittäjät yhtyy valtioneuvoston arvioon siitä, että neljä politiikkaikkunaa ovat sisältönsä ja rajauksensa puolesta tarkoituksenmukaisia. Pidämme erityisen tärkeänä, että rahastossa vahvistetaan markkinaehtoisuutta, avoimuutta ja kilpailua, jotka ovat olennaisia myös pk-yritysten osallistumisen kannalta.

Suomen Yrittäjät yhtyy vaikutusarvioon, jossa todetaan, että kansallinen yhteyspiste- ja neuvontajärjestelmä tulee luoda ja resursoida riittävällä tavalla. Suomen tulee huolehtia siitä, että yritykset saavat oikea-aikaista, selkeää ja kohdennettua neuvontaa sekä että rahaston hyödyntämistä toimeenpannaan Suomessa strategisesti ja suunnitelmallisesti.

Kokonaisuutena pidämme valtioneuvoston linjauksia perusteltuina ja korostamme, että Suomen tulee neuvotteluissa määrätietoisesti edistää pk-yritysten aseman vahvistamista rahaston rakenteessa, rahoituksessa ja hallinnoinnissa. Pk-yritysten selkeä, saavutettava ja tasavertainen pääsy rahoitusinstrumentteihin on ratkaisevaa Euroopan kasvun, omavaraisuuden ja kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Maria Nyroos

Digi- ja TKI-politiikan asiantuntija